

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-793/4559

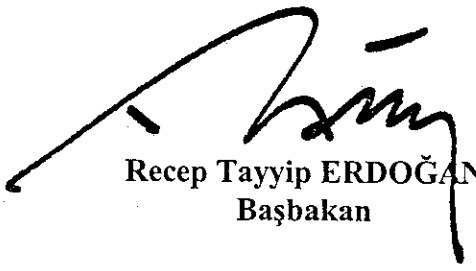
Ankara

1 / 10 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

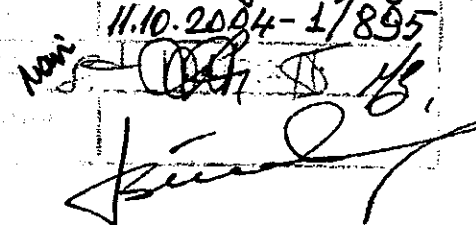
Ulaştırma Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 10/9/2004 tarihinde kararlaştırılan "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilâşikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki _____ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.C. M. M. BAŞKANLIĞI	
Genel Kom.	- Plan ve Bütçe
	- Bayındırlık, İmar,
	Ulaştırma ve Turizm,
	- Sanayi, Ticaret, Enerji,
	Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Tek.
	11.10.2004 - 1/895
	

GENEL GEREKÇE

Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmak amacıyla oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı balıkçı gemileri de dahil ticaret gemileri ile turizm şirketleri envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamaya yönelik olarak hazırlanan ve 21/12/1999 tarihli ve 23913 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan 16/12/1999 tarihli 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun yaklaşık beş yıllık uygulamasından, Kanunun amacına aykırı bazı sonuçların ortaya çıktığı tespit edilmiş, bazı hükümlerinin uygulama imkanı bulunmadığı anlaşılmış ve daha sonra yürürlüğe konulan mevzuat değişiklikleri ile çelişkili durumlar meydana geldiği görülmüştür.

Tasarı ile, 4490 sayılı Kanunun amacına aykırı sonuçların giderilmesi, diğer mevzuat ile çelişen durumların ortadan kaldırılarak Kanunun amacının en iyi şekilde gerçekleştirilmesi ve sektörün, dolayısıyla ülke ekonomisinin gelişmesine destek verilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1— Türk denizciliğinin geliştirilmesi çalışmaları çerçevesinde deniz ticaret filomuzun da geliştirilmesi ve nitelikli hale getirilmesi önem arz etmektedir. Özellikle Karadeniz ve Akdenize kıyısı bulunan ülkelere yapılan deniz taşımacılığının büyük oranda 10000 DWT'nin altında tonaja sahip gemiler ile yapılmakta olması nedeniyle, ithalat ve ihracat yüklerimizin Türk bayraklı gemiler ile yapılabilmesini temin etmek için 3000 ila 10000 DWT'lik gemilerin deniz ticaret filomuz içindeki oranını arttırmak gerekmektedir. Diğer yandan, milli denizcilik politikası doğrultusunda ülke içi taşınan yük ve yolcunun karayolundan denizyoluna kaydırılması amaçlandığından, karasularımız içerisinde yapılacak bu tür taşıma için "koster" olarak tabir edilen 3000-5000 DWT arası gemilere ihtiyaç bulunmaktadır. Tonaj sınırında yapılacak değişiklik ile her iki hususla ilgili temin ve işletilme kolaylığı sağlanacaktır.

Ayrıca, yolcu gemileri ile özel maksatlı ve özel yapılı gemiler için tespit edilen tonaj sınırı da aynı gerekçelerle indirilmektedir. Teknik yönden, yeni teknolojiye sahip gemiler daha küçük boyutlarıyla aynı işi daha iyi yerine getirebilmektedir. Kaldı ki kabotaj hattında çalışacak yolcu gemilerinin büyük tonajlarda olması, taşımayı süratli ve verimli kılmayacaktır. Buna rağmen yeni teknolojiye sahip gemilerin tonaj sınırı nedeniyle istisnalardan yararlanamaması hakkaniyetle bağdaşmadığı gibi, 4490 sayılı Kanunun amacına da ters düşmektedir. Madde ile, hem yolcu ve hem de özel maksatlı, özel yapılı gemilerin yeni teknolojiye sahip olmalarının özendirilmesi amaçlanmaktadır.

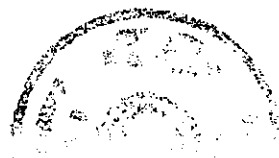
Madde 2— Madde ile, eşya hukukumuzda "ipotek sahibi" diye bir hukuki kavram bulunmadığından, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygunluk sağlanması amacıyla, söz konusu kavramın "ipotekli alacaklı" şeklinde değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3—Madde ile, 4490 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkralarında değişiklik yapılarak aşağıda belirtilen amaçlara ulaşılması öngörülmektedir.

a) Türk Uluslararası Gemi Sicili(TUGS)'ne kaydolacak, örneğin 10000 Net Tonluk bir yük gemisi ile 100 Net Tonluk yatın aynı maktu kayıt harcı ödediği göz önünde tutulduğunda, kayıt harcının TUGS'ye kayıt olacak yatlar için fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla, yapılan değişiklik ile, hakkaniyetli bir uygulama yapılabilmesi ve yat sahipliğinin özendirilmesi amacıyla yatların ödeyeceği kayıt harcının 5000 ABD Doları karşılığı Türk Lirası ile sınırlı tutulması ve bunun alt derecelerinin tonaja bağlı olarak tespitinin Bakanlar Kurulunca yapılması öngörülmektedir.

b) TUGS'ye kayıtlı bir geminin, yurt dışına satılması halinde sicilden re'sen terkinin gerekmektedir. Satış mukavelesi yapılmış, gemi veya yatın teslimi de gerçekleşmiş ise mülkiyet alıcıya intikal etmiş olacağından, tamamen bürokratik engeller ile sicil kaydının geç terkin edilmiş olması halinde, yurt dışındaki alıcısı tarafından fiilen kullanılan gemi için TUGS kaydı devam ettiği gerekçesiyle haksız olarak tonaj harcı alınmaktadır. Bu konuda yapılan değişiklikle, tonaj harcı mükellefiyetinin, terkin daha sonra yapılsa bile re'sen terkin yapılması için gerekli şartların gerçekleştiği tarih itibarıyla sona ermesi amaçlanmıştır.

c) Yurt içinden finansal kiralama yolu ile gemi ve yat temin edecek kişiler, finansal kiralama kuruluşlarına başvurduklarında, finansal kiralama kuruluşları gemileri yurt içinden veya yurt dışından temin etmekte ve TUGS'ye kendi adlarına kayıt ettirmektedirler. Finansal kiralama sözleşmesi mülkiyeti devir şartını taşımakta ise, sözleşme süresi sonunda kiracıya

devretme mükellefiyeti bulunmaktadır. Bu tür sözleşmelerde kuruluş kendi adına tescil ettirmiş olsa bile, işletmesi kiracı tarafından yapılan gemi veya yatı baştan beri kiracıya devretmek saikiyle tescil ettirmektedir. Bu yüzden sözleşmeye ilk kayıt harcının kiracı tarafından ödeneceği yönünde hüküm konularak, aslında kuruluşun kendisinin ödemesi gereken harç kiracıya ödettilmektedir. Sözleşme sonunda geminin mülkiyetini devralan kiracı kendi adına tescil yaptırırken yeniden tescil harcı ödemek zorunda kalmaktadır. Bu itibarla, mükerrer ödemenin önüne geçilmesi amacıyla, finansal kiralama yoluyla yurt içinden temin edilen gemilere mahsus olmak üzere düzenlenme yapılmıştır.

d) 14/1/1982 tarihli ve 2581 sayılı Deniz Ticaret Filosunun Geliştirilmesi ve Gemi İnşa Tesislerinin Teşviki Hakkında Kanun, yurt dışından kullanılmış veya yeni olarak alınan klaslı gemilerin gümrük vergisi ve ithalde alınan damga vergisi dahil diğer vergi ve resimlerden istisna olduğunu hükme bağlamıştır. Anılan Kanunun 21/6/1989 tarihli uygulama Yönetmeliği 21/8/2002 tarihli ve 24853 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik ile değiştirilmiş ve daha önce yurt dışından ithal edilecek gemiler için tonaj sınırı 12000 DWT iken, bu sınır 5500 DWT'ye çekilmiştir.

Söz konusu değişiklik neticesinde, armatörler 5500 DWT'ye kadar gemileri ithal edebilmekte, ancak 4490 sayılı Kanunda alt sınır 12000 DWT olduğundan, isteseler bile gemilerini Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydettirememektedirler. Kanunun 4 üncü maddesinde öngörülen değişiklik ile 12000 DWT'lik sınır 3000 DWT'ye çekilmiş, ancak 12 nci maddedeki 18000 DWT sınırı aynı kalmıştır. Bu durumda teşvik kapsamında ithal edilen gemiler ile bu suretle ithal edilenlerinin TUGS'ye tescil edilebilenleri arasındaki fark açıldığından Kanunda açık hüküm olmasına rağmen, örneğin 6000 DWT'lik gemisini TUGS'ye kaydettirmek isteyen bir armatör teşviklerden yararlanamamaktadır. Dolayısıyla Kanundan beklenen neticeler elde edilememiş olmaktadır. Bu durumda, gemiye ilişkin işletme masrafları fazla olacağından armatörler ya gemisini yabancı bayraklı olarak çalıştırmakta ya da gemiyi almaktan vazgeçmektedirler. Böylelikle milli deniz ticaret filomuz gelişmemekte, ülkemizin taşımacılıktan aldığı pay artmamakta ve yabancı bayraklı gemilerle yapılan taşıma sebebiyle yurt dışına döviz ödenmektedir. Bu değişiklik ile, söz konusu çelişkinin giderilmesi ve böylelikle deniz ticaret filomuzun gelişmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 4—Madde ile, 4490 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır. TUGS'ye kaydolacak gemi ve yatların Milli Gemi Sicilinden terkin edilmesi gerekli olduğundan ve diğer haklar yönünden zaten Milli Gemi Siciline atıf yapıldığından, söz konusu fıkranın uygulanabilirlik imkanı kalmamıştır. İlave olarak hangi hakları saklı tuttuğu hususu metninde açıkça belirlenemediğinden, uygulamada karışıklık yaratmaması için söz konusu fıkranın yürürlükten kaldırılması gerekli görülmektedir.

Madde 5—Yürürlük maddesidir.

Madde 6—Yürütme maddesidir.

**TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ KANUNU İLE 491 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

Madde 1— 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Yurt dışından ithal edilecek 3.000 DWT’nin (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapılı gemilerde ise 300 grostonun) üzerindeki gemiler.”

Madde 2— 4490 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gemilerin ve yatların sicil kaydının terkinin ipotekli alacaklının iznine tabidir.”

Madde 3— 4490 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasında yer alan “18.000” rakamı “5.500” olarak değiştirilmiştir.

“Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur:

a) Kayıt harcı: 10.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı yatlar için alınacak maktu kayıt harcı 5.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirasını geçemez. Buna ilişkin tonaj sınırları ve ödenecek harç tutarları Bakanlar Kurulunca belirlenir.

b) Yıllık tonaj harcı: Gemilerden Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkinin ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi veya yatın sicilden re’sen terkinini gerektiren sebeplerin meydana gelmesi halinde, sicil kaydı daha sonra terkin edilse bile tonaj harcı yükümlülüğü ile madde kapsamındaki istisnalar terkin sebebinin gerçekleştiği tarihi takip eden ay itibarıyla sona erer.

c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loyduna kayıtlı ise bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde tespit edilen bedellerde %50 indirim yapılır.

d) Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz.”

Madde 4— 4490 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

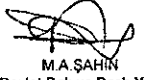
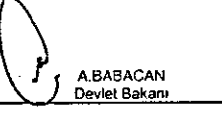
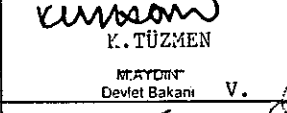
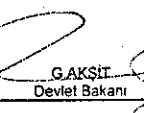
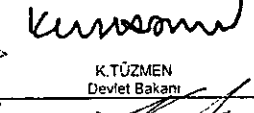
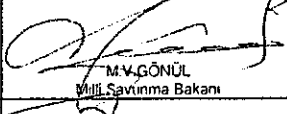
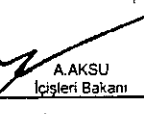
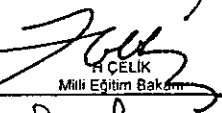
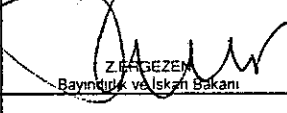
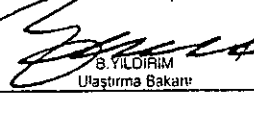
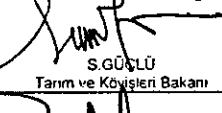
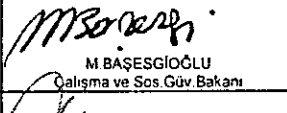
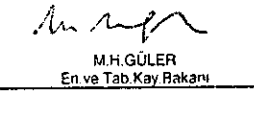
T/ 739

Madde 5 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 S. GÜÇLÜ Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN MAYDIN Devlet Bakanı V.	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. DAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylere Bakanı	 M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEŞKE Çevre ve Orman Bakanı		

Josya No.

01-733

1336